

ارایه مدل رابطه بین سرمایه های روانشناختی و بخشایش با تحمل پریشانی در زوجین دچار خیانت زناشویی، با نقش واسطه ای انعطاف پذیری شناختی و ادراک استرس

۱. فرین صیدی*، ۲. حسین زارع، ۳. مجید صفاری نیا، ۴. نصراله عرفانی

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی عمومی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران، ۲. استاد گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران، ۳. استاد گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران، ۴. دانشیار روانشناسی تربیتی، گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران
(تاریخ وصول: ۱۳۹۹/۰۷/۰۶ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۱/۲۴)

Designing a model of relationship between psychological capital and forgiveness with distress tolerance in marital infidelity by mediating role of cognitive flexibility and stress perception

1. Farine Saydi*, 2. Hossein Zare, 3. Majid Safarinia, 4. Nasrollah Erfani

1. PHD student of Psychology, Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran, 2. Professor, Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran, 3. Professor, Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran, 4. Associate Professor of Educational Psychology, Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran

(Received: Sep. 27, 2020 - Accepted: Apr. 13, 2021)

Abstract

Objective: Infidelity is an emotional, social, familial, legal, and moral complex problem causes adverse consequences. The ability to tolerate the distress of infidelity can be influenced by a variety of factors. According to these varieties, the aim of the present study was to investigate the mediating role of cognitive flexibility and stress perception in the relationship between psychological capital and forgiveness with distress tolerance. The method of present study was a correlational study of structural equation modelling. The statistical population in the present study included all married men and women with an experience of infidelity, who referred to family counseling centers in Tehran in fall and winter in 2019, which Among them 215 people were selected by random cluster sampling method. They completed the distress tolerance, psychological capital, and Forgiveness and stress perception questionnaires. Data were analyzed by using SPSS-22 software and analysis of indexes fitness in moment structures (AMOS). The results were supported the fitness of the proposed model after controlling the overlap between two variables. The results of structural equation analysis and regression indicated that there are significance coefficients of direct path in the final model. Also According to the first path, the mediating role of the cognitive flexibility was identified in the relationship between psychological capital and forgiveness with distress tolerance in couples. But in the second path, it was found that the stress perception variable had a modulating role in the positive effect of forgiveness and psychological capital on distress tolerance. Based on these results, it can be concluded that although psychological capital and forgiveness have a positive direct effect on distress tolerance in couples who suffering from marital infidelity. However, high cognitive flexibility has a facilitating role and in contrast to the high perceived stress has a moderating role on distress tolerance.

Keywords: forgiveness, cognitive flexibility, stress perception, psychological capital, distress tolerance, Infidelity.

چکیده

مقدمه: خیانت زناشویی یک مشکل پیچیده عاطفی، اجتماعی، خانوادگی، حقوقی و اخلاقی است که پیامدهای ناخوشایندی به دنبال دارد. توان تحمل پریشانی ناشی از خیانت زناشویی می تواند تحت تأثیر عوامل مختلفی باشد. هدف پژوهش حاضر، ارایه مدل رابطه بین سرمایه روانشناختی و بخشایش با تحمل پریشانی، به واسطه گری انعطاف پذیری شناختی و ادراک استرس بود. روش پژوهش همبستگی از نوع مدل یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری در این پژوهش شامل تمامی زنان و مردان متأهل دچار خیانت زناشویی مراجعه کننده به مراکز مشاوره خانواده شهر تهران در نیمه دوم سال ۱۳۹۸ بودند که از بین آنها ۲۱۵ نفر با روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای انتخاب شده و به پرسشنامه های تحمل پریشانی، بخشایش، ادراک استرس، سرمایه روانشناختی و انعطاف پذیری شناختی پاسخ دادند. داده ها با استفاده از نرم افزار (SPSS) نسخه ۲۲ و تحلیل ساختاری گشتاوری (AMOS) با محاسبه شاخص های برازندگی، تحلیل شد. یافته ها: نتایج حاصل از شاخص های برازندگی، بیانگر برازش مدل پیشنهادی بعد از کنترل همپوشی بین دو مؤلفه از سرمایه های روانشناختی (تاب آوری و مثبت اندیشی) بود. نتایج تحلیل معادلات ساختاری و رگرسیون حاکی از معناداری ضرایب مسیر مستقیم بین متغیرها در مدل نهایی بود. بر طبق مسیر اول، نقش واسطه ای مثبت انعطاف پذیری شناختی در رابطه بین سرمایه روانشناختی و بخشایش با تحمل پریشانی زوجین مشخص شد. اما در مسیر دوم مشخص شد که متغیر ادراک استرس نقش منفی بر اثر مثبت سرمایه های روانشناختی و بخشایش بر تحمل پریشانی داشت. نتیجه گیری: بر اساس این نتایج می توان نتیجه گرفت که اگرچه سرمایه های روانشناختی و بخشایش رابطه مستقیم با تحمل پریشانی زوجین دچار خیانت زناشویی، دارند، اما در این میان، انعطاف پذیری بالا، نقش تسهیل کننده و در مقابل، استرس بالا، نقش تعدیل کننده بر تحمل پریشانی زوجین دچار خیانت دارند.

واژگان کلیدی: سرمایه روانشناختی، بخشایش، انعطاف پذیری شناختی، ادراک استرس، تحمل پریشانی، خیانت زناشویی.

*Corresponding Author: Farine Saydi

Email: saydi145@gmail.com

*نویسنده مسئول: فرین صیدی

مقدمه

ایجاد بینشی جدید در مقابل شروع و تداوم آسیب‌های روانی و همچنین پیشگیری و درمان مشاهده شده است (لیرو، زیوولسکی و برنشتاین^۷، ۲۰۱۰). در راستای نقش تحمل پریشانی در زندگی زناشویی، تحمل پریشانی را توانایی فرد در تجربه و تحمل حالات هیجانی منفی برای رسیدن به هدف نهایی و سازگاری موفقیت‌آمیز با زندگی، با وجود همه چالش‌ها و مشکلات تعریف کرده‌اند (شاری و همکاران^۸، ۲۰۱۷). همچنین تحمل پریشانی یکی از توانایی‌ها و مهارت‌هایی است که می‌تواند به زوجین برای افزایش سازگاری و حل و فصل مشکلات کمک کند (اوکتاوا و آبراهام^۹، ۲۰۱۸). بنابراین تحمل پریشانی به‌عنوان یکی از متغیرهای مهم در توانایی زوجین برای تحمل موقعیت‌های فشارزایی که در زندگی اتفاق می‌افتد و روابط زناشویی زوجین را متأثر می‌سازند، قابل بررسی است (مانچ^{۱۰}، ۲۰۱۵). در این گروه عوامل گوناگونی با تحمل پریشانی مرتبط شناخته شده‌اند که به مرور برخی از آنها پرداخته می‌شود.

در تبیین تحمل پریشانی، برخی پژوهش‌ها گزارش کرده‌اند که توان تحمل پریشانی ناشی از خیانت زناشویی می‌تواند تحت تأثیر عواملی همچون سرمایه روان‌شناختی^{۱۱} (اوکتاوا و آبراهام،

خیانت زناشویی^۱، نوعی رابطه عاطفی، جنسی یا عاطفی - جنسی با فردی غیر از همسر است که از همسر پنهان مانده و نشانه اصلی آن رازگونه بودن خیانت زناشویی می‌باشد (جانسون^۲، ۲۰۱۴). زیرا روابط خیانت‌آمیز، پنهانی و به‌دور از چشم همسر شکل گرفته و تداوم می‌یابند (دورلی، کاشدان، الکساندر و همکاران^۳، ۲۰۱۹). در نتیجه وقتیکه همسر فرد خیانت کار، متوجه مشکل می‌شود بحران و تنش در روابط بین زوجین پیش می‌آید که تحمل این تنش و پریشانی برای زوجین دشوار بوده و گذر از این بحران نیازمند عوامل حمایتی درون فردی و بین فردی گوناگونی می‌باشد که شناسایی و تدوین مدل نظری برای تبیین عوامل مؤثر بر تحمل پریشانی^۴ در زوجین می‌تواند راه‌گشای مقابله با تنش و پریشانی در این گروه از افراد باشد (بندیکسن و کنیر^۵، ۲۰۱۷).

تحمل پریشانی به‌عنوان ظرفیت تجربه و تحمل کردن حالات روان‌شناختی منفی، تعریف می‌شود (پیرت^۶، ۲۰۱۵). در حقیقت، تحمل پریشانی به ظرفیت تجربه و مقاومت در برابر ناراحتی اشاره می‌کند (دورلی، و همکاران، ۲۰۱۹). تحمل پریشانی به‌عنوان ساختاری مهم در

7. Leyro, Zvolensky & Bernstein

8. Shorey, Strauss, Elmquist, Anderson, Cornelius & Stuart

9. Octaviana, B. N. & Abraham, J.

10. Munsch

11. psychological capital

1. Affair

2. Johnson

3. Doorley, Kashdan, Alexander, Blalock & McKnight

4. distress tolerance

5. Bendixen, Kennair

6. Pearte

حوزه میان فردی رخ می دهد" مطرح شده است (آلموند، آمبرگ، زیمپریچ، فینچام^۶، ۲۰۰۷). این تعریف به تغییراتی اطلاق می شود که می تواند تنها در برگزیده کاهش احساسات منفی همراه با افزایش احساسات مثبت باشد. درحالیکه بخشایش به معنای لزوم بازگشت به رابطه قبلی با فرد خطا کار نیست. بلکه بدین معناست که فرد خطا کار باید به میزانی از تغییر دست یابد تا مورد بخشش قرار گیرد (لیچ و لارک، وارتینگتون^۷، ۲۰۰۸). در هر صورت این یک تغییر مثبت است که هدفش ایجاد تعاملات اجتماعی مثبت تر است (فینچام، هال و بیچ^۸، ۲۰۰۶). بخشایش به عنوان یک میل انگیزشی که افراد را به سوی بازسازی از پاسخ های ناخوشایند ارتباطی و رفتار کردن به طور مثبت نسبت به کسی که به طور منفی با آنها رفتار کرده است، متمایل می سازد، تعریف شده است (وارتینگتون^۹، ۲۰۰۷). به عبارت بهتر، در بخشایش تمایل به حفظ بیزاری از خطا کار کاهش و میل به آشتی و حسن نیت نسبت به وی، به رغم اعمال مخربش، افزایش می یابد (چای، تانگ، وارتینگتون، چان، لام و لین^{۱۰}، ۲۰۱۹). بخشایش عاملی مهم در ماندگاری زوجین در تعهد زناشویی، بعد از رخداد خیانت زناشویی است (فیف و همکاران، ۲۰۱۳).

۲۰۱۸؛ زو و همکاران^۱، ۲۰۱۷) و همچنین نقش بخشایش^۲ (یوسفی نژاد و همکاران، ۱۳۹۸؛ نیوسبام^۳، ۲۰۱۶؛ فیف و همکاران^۴، ۲۰۱۳) در این گروه از زوجین باشد. بر طبق شواهد پژوهشی، سرمایه روان شناختی از جمله متغیرهای مرتبط با تحمل پریشانی، است؛ زیرا مطالعات (زو و همکاران، ۲۰۱۷) نشان می دهد که سرمایه روان شناختی به عنوان یک عامل محافظ در برابر پریشانی روانی است. آنها به این نتیجه رسیدند که بین سرمایه روان شناختی و تحمل پریشانی همبستگی مثبت معناداری وجود دارد. زیرا سرمایه روان شناختی یک حالت روان شناختی مثبت و رویکرد واقع گرا و انعطاف پذیر نسبت به زندگی است که از چهار سازه امید، خوش بینی، تاب آوری و خودکارآمدی تشکیل می شود و هر کدام از آنها به عنوان یک ویژگی روان شناختی مثبت در نظر گرفته می شود (لوتانز و یوسف مورگان^۵، ۲۰۱۷).

از طرف دیگر بخشایش به عنوان یکی از واکنش های مربوط به خیانت زناشویی گزارش شده است (فیف و همکاران، ۲۰۱۳). بخشایش به شکل های مختلفی تعریف شده است. در یکی از مهمترین تعاریف بخشودگی به عنوان "تغییر میان فردی و اجتماعی مثبت در مقابل خطایی که در

6. Allemand, Amberg, Zimprich & Fincham

7. Leach, Lark & Worthington

8. Fincham, Hal & Beach

9. Worthington

10. Chi, P., Tang, Y., Worthington, E. L., Chan, C. L., Lam, D. & Lin, X.

1. Zhou, Peng, Wang, Kou, Chen & Liao

2. forgiveness

3. Nussbaum

4. Fife, S. T., Weeks, G. R., & Stellberg- Filbert, J.

5. Luthans, Youssef-Morgan

فرین صیدی و همکاران: ارایه مدل رابطه بین سرمایه های روانشناختی و بخشایش با تحمل پریشانی در زوجین دچار خیانت ...

انعطاف‌پذیری شناختی می‌تواند در رابطه بین سرمایه روان‌شناختی با تحمل پریشانی، نقش مثبت داشته باشد.

متغیر دیگری که نقش واسطه‌ای آن در رابطه بین دو متغیر پیش بین با یک متغیر وابسته (تحمل پریشانی) مورد بررسی قرار خواهد گرفت، ادراک استرس^۴ می‌باشد. زیرا ارزیابی‌های منفی از استرس و برداشت منفی افراد از اتفاقات، می‌تواند پیامدهای آن را تغییر دهد (کیوگ، ریکاردی، تیمپانو، میشل و اسمیت^۵، ۲۰۱۰). لازاروس و فولکمن^۶ (۱۹۹۸) معتقدند ادراک فرد از رخدادهاست که تنیدگی و شدت آن را تفسیر می‌کند. آنها با ارائه تحلیلی نظام‌مند بر نقش مهم ارزیابی شناختی فرد از یک رخداد تنیدگی زا به مثابه یک متغیر تعدیل کننده و میانجی گر در مقابله با رویداد استرس زا، تأکید کردند. در این میان چگونگی مواجه شدن با تنش بین زوجین و مقابله با رویداد خیانت زناشویی، به ویژگی‌هایی همچون افزایش سرمایه روان‌شناختی و تحمل پریشانی بستگی دارد (بندیکسن و همکاران، ۲۰۱۷).

تحقیقات نشان داده است در میان مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی، دو سرمایه خوش‌بینی و امید بیشترین محافظت را در مقابل استرس روان‌شناختی دارد (آوی، لوتانز و یوسف^۷،

علاوه بر اثر مستقیم سرمایه های روان‌شناختی، و بخشایش بر تحمل پریشانی، متغیرهای دیگری همچون انعطاف پذیری شناختی^۱ نیز می‌توانند رابطه مثبت بر تحمل پریشانی داشته باشند (زنگنه پارسا، ۱۳۹۹؛ احمدی، چالاک، تشان و مصطفایی، ۱۳۹۷؛ صادقی و کریمی، ۱۳۹۷).

انعطاف‌پذیری روان‌شناختی به معنای توانمندی بیشتر برای ارتباط با لحظه اکنون است که تغییر در رفتارهای مربوط به زمان حال و یا پافشاری بر آن، به هنگام همسویی در جهت ارزش‌های زندگی، است (رویز، لئوهرال، لوسیانا، کنگاس و بلترن^۲، ۲۰۱۳). به عبارت دیگر، بودن در زمان حال چون باعث تماس مداوم و غیرقضاوت‌گرانه با رویدادهای محیطی و روان‌شناختی می‌شود، لذا می‌تواند تحمل پریشانی را افزایش دهد (دورلی، و همکاران، ۲۰۱۹). همچنین از آنجا که منظور از انعطاف‌پذیری میزان تغییراتی است که در نقش‌ها، قوانین، کنترل و انضباط خانواده وجود دارد (آلسون^۳، ۲۰۰۰). لذا انتظار می‌رود در تحمل پریشانی زوجین دچار خیانت مؤثر باشد (جمشیدی بورخانی، ۱۳۹۵).

بر این اساس در رابطه بین سرمایه روان‌شناختی و تحمل پریشانی، متغیر انعطاف‌پذیری شناختی به عنوان متغیر واسطه‌ای در نظر گرفته شد. زیرا بر طبق تبیین فوق و شواهد پژوهشی، به نظر می‌رسد متغیر

4. stress Percieving

5. Keough, Riccardi, Timpano, Mitchell & Schmidt

6. Lazarus and Folkman

7. Avey, Luthans, Youssef-Morgan

1. Cognitive flexibility

2. Ruiz, Luciano, Cangas, & Beltrán

3. Olson

جنبه جدید پژوهش حاضر، بررسی نقش واسطه ای دو متغیر بین رو متغیر پیش بین و دومتغیر ملاک می باشد. علاوه بر این‌ها، به دلیل مشکلات زیاد زوجین مرتکب خیانت زناشویی که در سال ۱۳۹۸، به مراکز مشاوره و خانواده شهر تهران مراجعه کرده بودند، بررسی رابطه بین این متغیرها در این گروه، جنبه دیگر جدید بودن پژوهش حاضر می‌باشد که تاکنون مطالعه نشده است. بر این اساس هدف پژوهش حاضر ارائه مدل رابطه بین سرمایه روانشناختی و بخشایش با تحمل پریشانی، به واسطه گری انعطاف پذیری شناختی و ادراک استرس می‌باشد.

بنابراین سؤال اصلی در پژوهش حاضر این است که مدل رابطه بین سرمایه روانشناختی و بخشایش با تحمل پریشانی، به واسطه گری انعطاف پذیری شناختی و ادراک استرس چگونه است؟

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر توصیفی - همبستگی از نوع معادلات ساختاری بود. جامعه‌ی مورد مطالعه در این پژوهش تمامی زنان و مردان متأهل دچار خیانت زناشویی مراجعه کننده به مراکز مشاوره خانواده شهر تهران در نیمه دوم سال ۱۳۹۸ بودند که در حدود ۶۲۹ نفر را شامل می شدند. با توجه به تعداد متغیرهای موجود در پژوهش حاضر، تعداد (۲۱۵ نفر) به روش تصادفی خوشه‌ای مرحله‌ای از مراکز مشاوره خانواده واقع در مناطق چهارگانه شرق، غرب، شمال و جنوب تهران انتخاب شدند. بدین منظور از منطقه ۸ شرق تهران مراکز مشاوره (رادین و

۲۰۱۰). از طرف دیگر برخی پژوهش‌ها گزارش کرده‌اند که توان تحمل پریشانی ناشی از خیانت زناشویی می‌تواند تحت تأثیر عواملی همچون ادراک استرس در این گروه از زوجین باشد (اوکتاوا و آبراهام، ۲۰۱۸؛ هاریس^۱، ۲۰۱۸؛ زو و همکاران، ۲۰۱۷).

بنابراین سرمایه روانشناختی یا مستقیماً به صورت یک عامل ضربه گیر واقعی بین موقعیت ناخوشایند و پریشان کننده، ظاهر می شود و یا از طریق اثرگذاری بر متغیرهای مداخله کننده مانند کاهش ادراک استرس، در برابر اثرات موقعیت های منفی یا رخدادهای استرس زا همچون خیانت زناشویی عمل می کند. زیرا ارزیابی شناختی به مثابه تفسیر فرد از یک تنشگر بالقوه، تابع عوامل متمایز فردی از جهت مقاومت و آسیب پذیری است (مک کوئید، مانرو، روبرتس، کاپفر و فرانک^۲، ۲۰۰۰). در نتیجه الگوی اثرات ضربه گیرانه سرمایه روانشناختی به طرق متفاوتی بر تحمل پریشانی کمک می کند (کوهن، گوتلیب و وندروود^۳، ۲۰۰۰).

اگرچه بر طبق مرور پیشینه، مطالعاتی بر روی هر کدام از متغیرهای پژوهش حاضر به طور جداگانه یا دو به دو، انجام شده است، اما هیچ پژوهشی با عنوان نقش واسطه‌ای انعطاف پذیری و ادراک استرس در رابطه بین سرمایه روانشناختی و بخشایش با تحمل پریشانی در زوجین دچار خیانت زناشویی گزارش نشده است. در نتیجه

1. Harris

2. McQuaid, J.R., Monroe, S.M., Roberts, J.E., Kupfer, D.J., & Frank, E.

3. Cohen, Gottlieb & Underwood

معادلات ساختاری استفاده شد. برازش مدل فرضی با استفاده از شاخص های برازندگی مثل شاخص مجذور خی^۱ (χ^2)، شاخص نسبت مجذور خی بر درجه آزادی (χ^2/df)، شاخص نیکویی برازش^۲ (GFI)، شاخص نیکویی برازش انطباقی^۳ ($AGFI$)، شاخص برازش مقایسه ای^۴ (CFI) و مجذور میانگین مجذورات خطای تقریب^۵ ($RMSEA$) محاسبه شد. تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزارهای آماری ($SPSS$) نسخه ۲۲ و ($AMOS$) انجام گرفت.

مقیاس تحمل پریشانی: این مقیاس که توسط سیمونز و گاهر^۶ (۲۰۰۵) ساخته شده است یک شاخص خود سنجی تحمل پریشانی^۷ است که دارای ۱۵ ماده و چهار خرده مقیاس: تحمل، جذب، ارزیابی و تنظیم هست. گزینه های این مقیاس بر اساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت نمره گذاری می شوند. نمره یک به معنای توافق کامل با گزینه مورد نظر و نمره پنج به معنای عدم توافق کامل با گزینه مورد نظر می باشد. حداقل نمره آزمودنی در این مقیاس ۱۵ و حداکثر ۷۵ است که نمره بالا بیانگر تحمل بیشتر می باشد. مؤلفان در مورد بررسی پایایی و روایی مقیاس

نویسنده، از منطقه ۲۲ غرب تهران مراکز مشاوره (ترنم و میعاد)، از منطقه شمال تهران دو مرکز مشاوره (کوشا و ایرانمهر)، و از منطقه ۱۸ جنوب تهران مراکز (مشاوره آسوده و ارشاد)، انتخاب شدند؛ که از بین افراد متأهل دچار خیانت زناشویی مراجعه کننده به این مراکز، (۵۰ نفر) به صورت تصادفی خوشه ای از هر مرکز، انتخاب شدند؛ به عبارت دیگر ۵۰ فرد متأهل از هر منطقه شهری با رعایت سهم ۲۵ نفر از هر مرکز که دارای شرایط ورود به مطالعه (بین سنین ۲۰ تا ۶۰ سال بودند، در ازدواج دائمی بودند و حداقل یک سال از زندگی مشترک آنها در زیر یک سقف گذشته بود و دچار خیانت زناشویی شده بودند). درحالی که معیار خروج نمونه ها به این صورت بود که چنانچه فردی مخالف شرکت در پژوهش بود یا به بیش از ۱۰٪ از سوالات پاسخ نداده بود از نمونه نهایی حذف و خارج شد. نمونه ها پس از کسب رضایت برای شرکت در پژوهش فرم اطلاعات جمعیت شناسی و پرسشنامه ها را تکمیل کردند. در نظر گرفتن معیار دامنه سنی ۲۰ تا ۶۰ سال به این خاطر بود که معمولاً افراد متأهل زیر ۲۰ سال بسیار کم شمار هستند و همچنین خیانت زناشویی در آنها چندان مطرح نیست. از طرف دیگر بر اساس پژوهش ها خیانت زناشویی به خصوص به شکل پیمان شکنی جنسی در سنین بالای ۶۰ سال کاهش پیدا می کند، بر این اساس سن نمونه ها در دامنه ۲۰ تا ۶۰ سال انتخاب شد.

جهت تجزیه و تحلیل داده ها در این پژوهش از آمار توصیفی مانند میانگین و انحراف معیار، آمار استنباطی و روش تحلیل مسیر با طرح

1. chi-square index

2. goodness of fit index

3. adjusted goodness of fit

4. comparative fit index

5. root mean square error of approximation

6. Simons & Gaher

7. Distress Tolerance Scale (DTS)

این آزمون را ۲۴/۶ و آماره‌های برزندگی را ۰/۹۷ و ۰/۰۸ گزارش کرده و روایی عاملی آزمون مورد تأیید قرار گرفته است. پایایی پرسشنامه در ایران توسط بهادری خسروشاهی، هاشمی نصرت آباد، و باباپور خیرالدین، (۱۳۹۱) بر اساس آلفای کرونباخ ۰/۸۵ گزارش شده است.

پرسشنامه انعطاف‌پذیری شناختی: این پرسشنامه توسط دنیس و وندروال^۲ (۲۰۱۰) تدوین گردید که دارای ۲۰ سؤال در مقیاس ۷ درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۷) است که سه بعد دارد: ادراک کنترل‌پذیری، ادراک گزینه‌های مختلف و ادراک توجیه رفتار. دنیس و وندروال (۲۰۱۰) گزارش کردند که روایی هم‌زمان این پرسشنامه با پرسشنامه افسردگی بک ۰/۳۹- و روایی همگرایی آن با مقیاس انعطاف‌پذیری شناختی مارتین و رایین ۰/۷۵ بود. تقی زاده، و فرمانی (۱۳۹۲) ضریب اعتبار باز آزمایی خرده مقیاس‌های ادراک کنترل‌پذیری، ادراک گزینه‌های مختلف و ادراک توجیه رفتار را به ترتیب ۰/۵۵، ۰/۷۲ و ۰/۵۷ و کل مقیاس را ۰/۷۱ گزارش نمودند. ضرایب آلفای کرونباخ را برای خرده مقیاس‌ها به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۹ و ۰/۵۵ و کل مقیاس ۰/۹۰ گزارش نمودند. زارع و همکاران (۱۳۹۷) ضرایب آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌ها را به ترتیب ۰/۷۲، ۰/۷۷ و ۰/۶۳ و کل مقیاس را ۰/۸۴ گزارش نمود.

مقیاس بخشایش بین فردی: مقیاس بخشایش بین فردی (IFI-25) توسط احتشام زاده، احدی، عنایتی و حیدری (۱۳۸۹) ساخته و

ضرایب آلفای کرونباخ برای مقیاس‌ها (تحمل، جذب، ارزیابی و تنظیم) به ترتیب ۰/۷۲، ۰/۷۸، ۰/۷۰ و ۰/۸۲ می‌باشد و برای کل مقیاس ۰/۸۲ می‌باشد (سیمونز و گاهر، ۲۰۰۵). بررسی پایایی و روایی مقیاس در ایران توسط کردزنگنه (۱۳۹۴) بر روی ۴۸ نفر از دانشجویان دانشگاه فردوسی و علوم پزشکی مشهد (۳۱ زن و ۱۷ مرد)، محاسبه شده است. نتایج این مطالعه، پایایی همسانی درونی بالایی را برای کل ($\alpha=0/71$) و پایایی متوسطی را برای خرده مقیاس‌ها: (۰/۵۴) برای خرده مقیاس تحمل، (۰/۴۲) جذب، (۰/۵۶) برای خرده مقیاس ارزیابی و (۰/۵۸) برای خرده مقیاس تنظیم نشان داد (کرد زنگنه، ۱۳۹۴).

پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی: پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی توسط لوتانز و همکاران^۱ (۲۰۰۷) ساخته شده و دارای ۲۴ سؤال و شامل چهار خرده مقیاس امیدواری، تاب‌آوری، خوش‌بینی و خودکارآمدی است که در آن هر خرده مقیاس شامل ۶ گویه است و آزمودنی به هر گویه در مقیاس ۶ درجه‌ای (کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) لیکرت پاسخ می‌دهد. برای محاسبه نمره کل سرمایه روان‌شناختی ابتدا نمره هر خرده مقیاس محاسبه می‌شود و از جمع نمرات خرده مقیاس‌ها نمره سرمایه روان‌شناختی حاصل می‌گردد. نمره بالاتر در خرده مقیاس‌ها و نمره کل بیانگر سرمایه روان‌شناختی بالاتر است. روایی پرسشنامه در مطالعات مختلف مورد تأیید قرار گرفته است. لوتانز (۲۰۰۷) با استفاده از تحلیل عاملی و معادلات ساختاری نسبت خن دو

2. Dennis, J. P., & Vander Wal, J. S.

1. Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B., & Norman, S. M.

فرین صیدی و همکاران: ارزیابی مدل رابطه بین سرمایه های روانشناختی و بخشایش با تحمل پریشانی در زوجین دچار خیانت ...

استرس‌زا، کنترل، غلبه، کنار آمدن با فشار روانی و استرس تجربه شده را مورد سنجش قرار می‌دهد. نمره گذاری پرسشنامه به این شکل است که بر اساس طیف ۵ درجه‌ای لیکرت از هرگز تا بسیاری از اوقات نمره گذاری می‌شود. کمترین امتیاز کسب شده صفر و بیشترین نمره ۵۶ است. نمره بالاتر نشان دهنده ادراک استرس بیشتر است. آلفای کرونباخ برای این مقیاس در سه مطالعه ۰/۸۴، ۰/۸۵ و ۰/۸۶ بدست آمده است (کوهن و همکاران، ۲۰۰۰).

ملاحظات اخلاقی:

در این مطالعه از اعضای شرکت‌کننده رضایت آگاهانه به صورت کتبی اخذ شد.

یافته‌ها

نتایج توصیفی مربوط به ویژگی های جمعیت شناختی از قبیل سن آزمودنی‌ها نشان داد که بیشترین فراوانی سنی آزمودنی‌ها برای گروه ۵۰-۴۱ سال بود که با فراوانی ۹۰ نفر حدود ۰/۴۲ درصد کل نمونه را تشکیل داده است. همچنین نتایج توصیفی مربوط به تحصیلات آزمودنی‌ها نشان داد که بیشترین فراوانی تحصیلات آزمودنی‌ها برای سطح دیپلم به تعداد ۱۱۵ نفر بود که حدود ۰/۵۳ کل نمونه را تشکیل داده است. درحالی‌که تحصیلات ابتدایی با تعداد ۲ نفر، کمترین فراوانی، حدود ۰/۰۱ حجم کل نمونه داشته است. علاوه بر این نتایج توصیفی مربوط به میزان درآمد آزمودنی‌ها نشان داد که آزمودنی‌های با درآمد دو

اعتباریابی شده است. این مقیاس دارای ۲۵ ماده با روش نمره گذاری لیکرت است که یک نمره کلی برای بخشودگی بین فردی و سه نمره برای خرده مقیاس‌های: ارتباط مجدد و کاهش انتقام جویی، خرده مقیاس کنترل رنجش، و خرده مقیاس درک واقع بینانه به دست می‌دهد. برای هر ماده چهار گزینه وجود دارد که به شکل کاملاً مخالف (۱-نمره)، مخالف (۲)، موافق (۳)، و کاملاً موافق (۴) انجام می‌شود. بقیه ماده‌ها به شکل معکوس نمره گذاری می‌شوند. بدین ترتیب حداکثر نمره برای کل مقیاس ۱۰۰ و حداقل ۲۵ می‌باشد. کسب نمره بالاتر در این مقیاس نشان دهنده توانایی بالا برای بخشودن خطای دیگران است. احتشام زاده و همکاران (۱۳۸۹) به منظور سنجش روایی مقیاس بخشودگی بین فردی، از اجرای همزمان آن با خرده مقیاس بخشودگی در خانواده اصلی (FFS) خرده مقیاس توافق پذیری از پرسشنامه پنج عاملی شخصیت (FFI_NEO)، و مقیاس پرخاشگری اهواز (AAI) استفاده شد. پایایی کل مقیاس بخشایش با روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۰، خرده مقیاس ارتباط مجدد و کاهش انتقام جویی ۰/۷۷، خرده مقیاس کنترل رنجش ۰/۶۶، خرده مقیاس درک واقع بینانه ۰/۵۷، گزارش شده است (احتشام زاده و همکاران، ۱۳۸۹).

پرسشنامه استرس ادراک شده (PSS-14):

این پرسشنامه توسط کوهن و همکاران (۲۰۰۰) تهیه شده و دارای ۱۴ ماده است که برای سنجش استرس عمومی درک شده در یک ماه گذشته به کار می‌رود. افکار و احساسات درباره حوادث

تا پنج میلیون با فراوانی ۹۱ نفر حدود ۰/۴۲ درصد کل نمونه را تشکیل می دادند. درحالیکه آزمودنی های دارای درآمد بالاتر از ده میلیون با تعداد ۱۹ نفر، و حدود ۰/۹ درصد کمترین فراوانی را در میان کل نمونه داشته است.

نتایج مربوط به محاسبه تعداد سال های خیانت زناشویی آزمودنی های مورد مطالعه نشان داد سابقه خیانت اغلب آزمودنی ها (با فراوانی ۱۰۲ نفر و حدود ۰/۴۷ درصد کل نمونه) بیشتر از ۱۰ سال گذشته بود. درحالیکه گروه میان مدت ۲ تا ۱۰ سال با تعداد ۳۱ نفر، حدود ۰/۱۵ از حجم نمونه را تشکیل می داد.

در نهایت یافته های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش در جدول ۱ گزارش شده است. سپس، نتایج حاصل از آزمون فرضیه های پژوهش در جدول شماره ۲ شاخص های برازندگی مربوط به تحلیل معادلات ساختاری گزارش شده است که به دلیل عدم کفایت شاخص ها، مجدداً بعد از اصلاح مدل تحلیل شده است که نتایج نهایی حاصل از مدل در جدول ۳ و شکل ۲ گزارش شده است.

جدول شماره ۱: میانگین و انحراف معیار متغیرهای مورد مطالعه

متغیرها	مؤلفه ها	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار
تحمل پریشانی	تحمل	5.00	23.00	12.5875	3.85545
جذب هیجان منفی		5.00	20.00	13.7950	3.45657
ارزیابی		4.00	20.00	13.6275	3.39596
تنظیم هیجان		3.00	19.00	9.8500	3.85547
سرمایه روان شناختی	خودکارآمدی	6.00	36.00	24.97	10.779
	امیدواری	6.00	36.00	24.85	9.95147
	تاب آوری	6.00	36.00	23.97	9.65573
	خوش بینی	7.00	36.00	22.50	7.35508
انعطاف پذیری روان شناختی	انعطاف در گزینه ها	18.00	44.00	30.25	6.41009
	انعطاف در کنترل	7.00	46.00	28.81	6.95952

فرین صیدی و همکاران: ارزیابی مدل رابطه بین سرمایه های روانشناختی و بخشایش با تحمل پریشانی در زوجین دچار خیانت ...

3.69277	15.99	24.00	6.00	انعطاف در دلایل	
11.278	57.3302	88.00	35.00	بخشایش	بخشایش
9.5847	41.2000	70.00	14.00	ادراک استرس	ادراک استرس

نتایج جدول ۱ بیانگر داده های توصیفی متغیرهای مورد بررسی در نمونه پژوهش می باشد.

مربوط به شاخص های برازندگی مدل موردنظر در ادامه تشریح شده و در جدول شماره ۲ نیز به طور خلاصه نشان داده شده است.

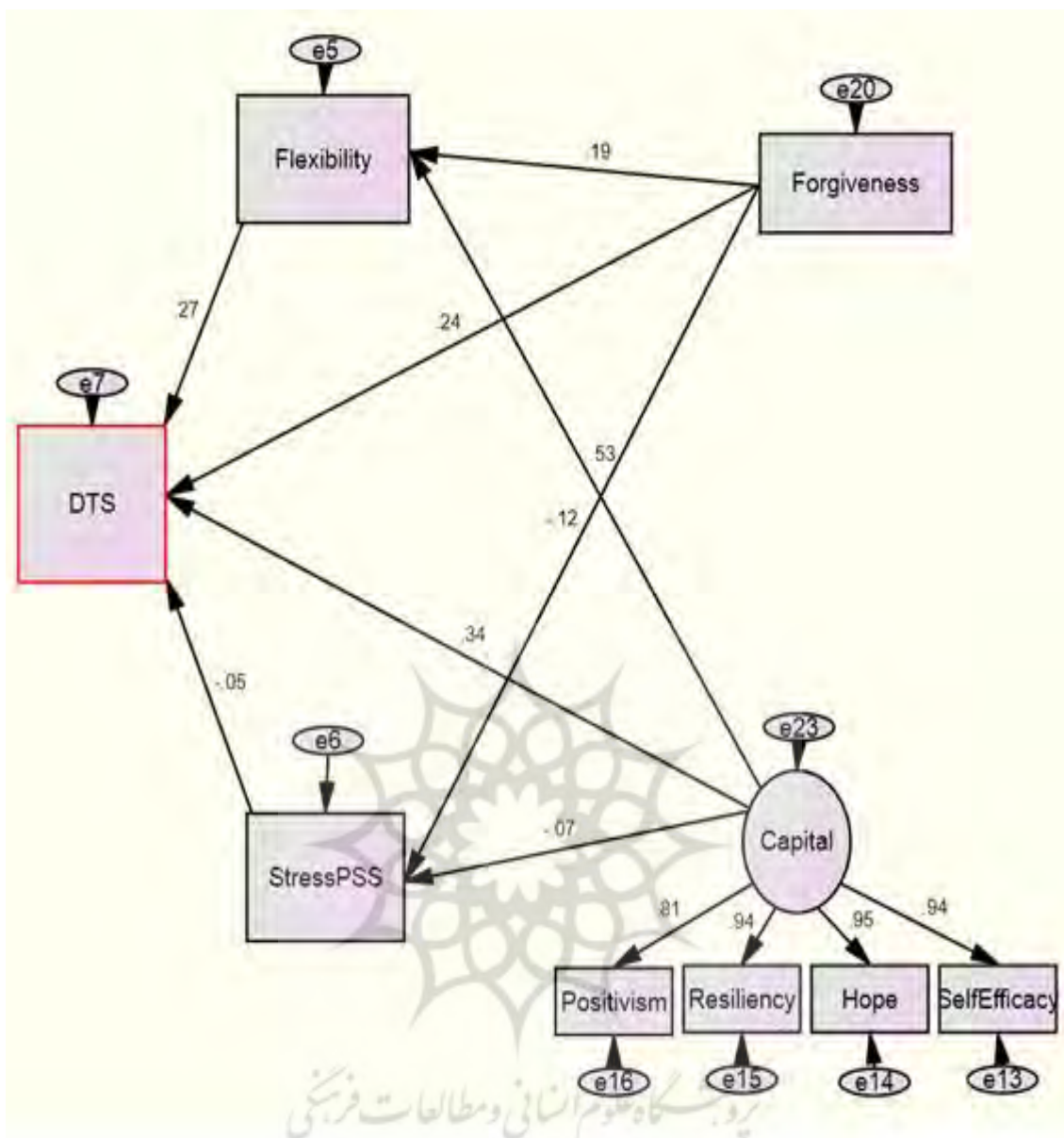
مدل اولیه سرمایه روان شناختی از طریق انعطاف پذیری شناختی بر تحمل پریشانی برازش مدل پژوهش از طریق تحلیل معادلات ساختاری مورد بررسی قرار گرفت. نتایج

جدول ۲. شاخص های نیکویی برازش یا برازندگی تحلیل عامل تأییدی مدل پژوهش

شاخص ها	χ^2	P	Df	χ^2/df	NFI	IFI	GFI	AGFI	CFI	RMSEA
مدل	۷۳/۳	۰/۰۰۱	۱۶	۴/۵۸	۰/۹۴	۰/۹۵	۰/۹۲	۰/۸۲	۰/۹۵	۰/۱۲۹

است، نمی توان مدل اولیه را تأیید کرد مگر اینکه اصلاحاتی در مدل صورت گیرد. در نتیجه لازم است بر اساس پیشنهادات نرم افزار اصلاحاتی در کنترل یا حذف متغیرها صورت گیرد تا قابل برازش باشد.

با توجه به جدول شماره ۲ که شاخص های برازندگی مدل پژوهش مربوط به شکل ۱ را به طور خلاصه نشان می دهد، می توان نتیجه گرفت که شاخص رمزی RMSEA در مدل اولیه غیرقابل قبول بود و همچنین از آنجا که شاخص خی دو معنادار بود، و بیانگر تفاوت نمونه با مدل

شکل ۱: مدل پیش‌بینی تحمل پریشانی از طریق بخشایش و سرمایه روان‌شناختی با نقش واسطه‌گری انعطاف‌پذیری و ادراک استرس

جدول ۳. شاخص‌های نیکویی برازش یا برازندگی تحلیل مجدد مدل پژوهش

شاخص‌ها	χ^2	P	Df	χ^2/df	NFI	IFI	GFI	AGFI	CFI	RMSEA
مدل	۳۰/۶۴	۰/۰۶	۱۴	۲/۲	۰/۹۷	۰/۹۹	۰/۹۷	۰/۹۱	۰/۹۹	۰/۰۷

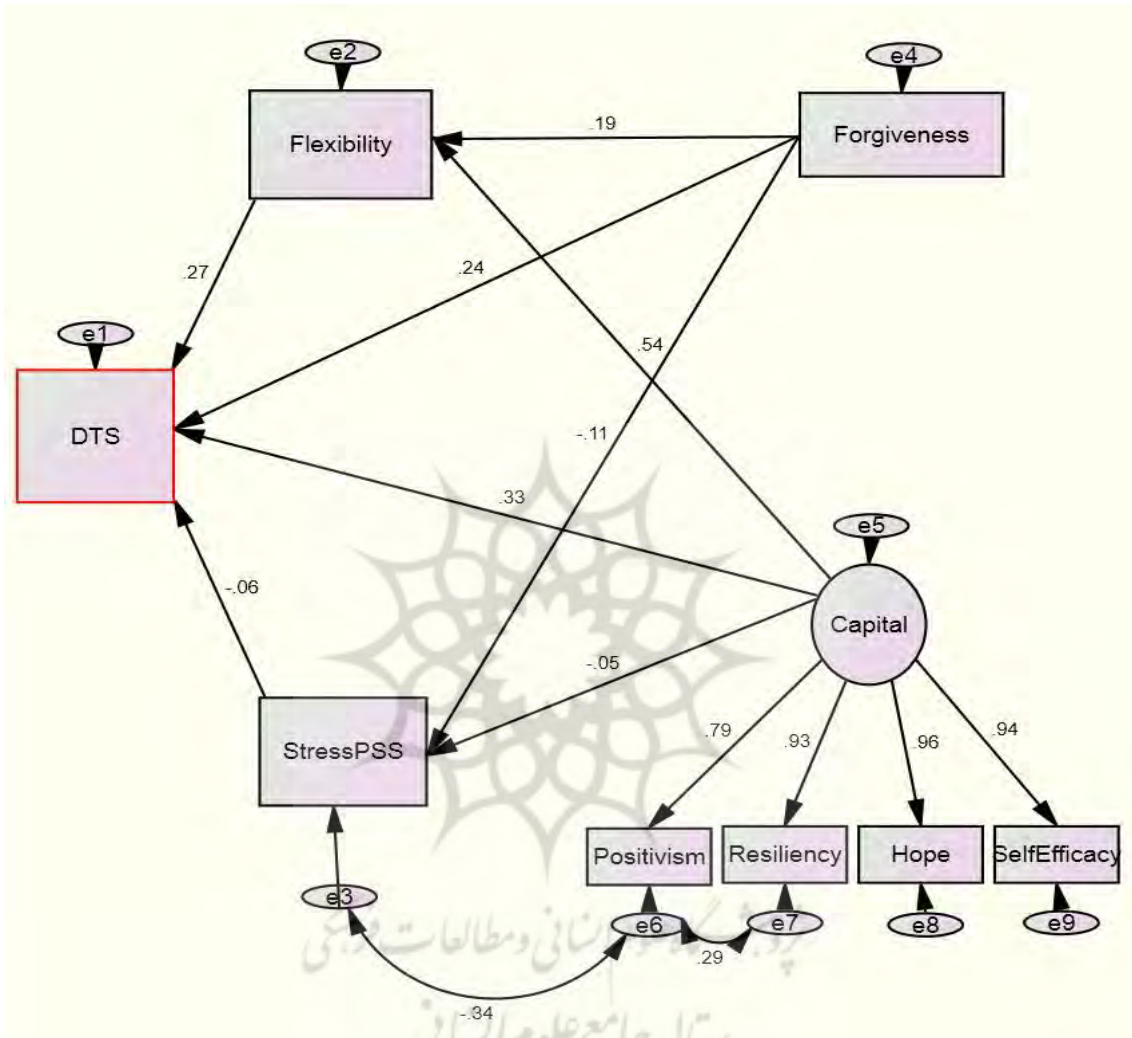
شماره ۳ گزارش شده است. همچنان که شاخص‌های برازندگی مربوط به شکل ۲ به‌طور

نتایج حاصل از تحلیل مجدد مدل پژوهش بعد از اصلاح و کنترل بعضی متغیرها در جدول

فرین صیدی و همکاران: ارزیابی مدل رابطه بین سرمایه های روانشناختی و بخشایش با تحمل پریشانی در زوجین دچار خیانت ...

بدست آمده در شکل ۲ و ضرایب رگرسیون جدول ۴ اعتماد کرد.

خلاصه نشان می‌دهد، می‌توان نتیجه گرفت که همه شاخص‌ها در سطح مطلوبی بود و برازش قابل قبول را دارند. در نتیجه می‌توان به ضرایب

شکل ۲: اصلاح مدل پیش‌بینی تحمل پریشانی از طریق بخشایش و سرمایه روان‌شناختی به واسطه انعطاف‌پذیری و ادراک استرس

زوجین نیز افزایش می‌یابد. اثر غیرمستقیم سرمایه روان‌شناختی بر تحمل پریشانی نیز از طریق انعطاف‌پذیری، در مجموع در حد ۰/۸۱ بوده است که این افزایش می‌تواند به خاطر اثر تسهیل‌کنندگی انعطاف‌پذیری روان‌شناختی باشد. همچنین اثر مستقیم بخشایش بر تحمل پریشانی

با توجه به شکل شماره ۲، اثر مستقیم سرمایه روان‌شناختی بر تحمل پریشانی برابر با ۰/۳۳ بوده و رابطه سرمایه روان‌شناختی با انعطاف‌پذیری نیز برابر با ۰/۵۴ به دست آمده است. بدین معنی که با افزایش سرمایه روان‌شناختی و انعطاف‌پذیری روان‌شناختی، میزان تحمل پریشانی

در حالیکه متغیر استرس ادراک شده در مدل، نقش تعدیل کنندگی داشت. زیرا همبستگی منفی با تحمل پریشانی، و متغیرهای پیش بین (بخشایش و سرمایه روانشناختی) داشت. اگرچه مقدار همبستگی ضعیف و غیرمعنادار است، اما در مجموع به خاطر برازش مدل با مقدار رمزی $RMSEA=0/07$ ، می توان گفت ضرایب فوق قابل اعتماد بوده و از لحاظ آماری قابل قبول هستند.

برابر با ۰/۲۴ بوده و اثر بخشایش بر انعطاف پذیری نیز برابر با ۰/۱۹ به دست آمده است. بدین معنی که با افزایش بخشایش و انعطاف پذیری روانشناختی، میزان تحمل پریشانی زوجین نیز افزایش می یابد. اثر غیرمستقیم بخشایش بر تحمل پریشانی نیز از طریق انعطاف پذیری، در مجموع در حد ۰/۴۶ بوده است که این افزایش می تواند به خاطر اثر تسهیل کنندگی انعطاف پذیری روانشناختی باشد.

جدول شماره ۴: ضرایب رگرسیون معادلات ساختاری برای پیش بینی تحمل پریشانی از روی سرمایه روانشناختی و بخشایش با واسطه انعطاف پذیری روانشناختی و ادراک استرس

متغیر وابسته	متغیر پیش بین	برآورد	خطا	حد بحرانی	سطح معناداری
سرمایه روانشناختی ←	انعطاف پذیری شناختی	.541	.049	9.176	***
انعطاف پذیری شناختی ←	تحمل پریشانی	.272	.085	4.008	***
سرمایه روانشناختی ←	تحمل پریشانی	.335	.072	4.803	***
بخشایش ←	تحمل پریشانی	.247	.052	4.166	***
بخشایش ←	ادراک استرس	-.094	.055	-1.716	.086
بخشایش ←	انعطاف پذیری	.139	.041	3.402	***
ادراک استرس ←	تحمل پریشانی	-.061	.059	-1.033	.301
سرمایه روانشناختی ←	ادراک استرس	-.055	.069	-.795	.427
خودکارآمدی ←	سرمایه روانشناختی	1.000	-	-	-
امیدواری ←	سرمایه روانشناختی	.964	.032	29.844	***
تاب آوری ←	سرمایه روانشناختی	.936	.034	26.165	***
خوش بینی ←	سرمایه روانشناختی	.798	.037	16.581	***

*سطح معناداری ۰/۰۵، **سطح معناداری ۰/۰۱

بین سرمایه روانشناختی و انعطاف پذیری به مقدار $(r=0/45)$ مثبت بوده و در سطح $(p<0/001)$ معنادار می باشد. این مقدار ضریب رگرسیون به معنای اثر مستقیم و معنادار سرمایه

نتایج حاصل از تحلیل معادلات ساختاری برای ضرایب رگرسیون بین متغیرها در جدول ۴ گزارش شده است. با توجه به مقادیر ردیف اول جدول فوق مشاهده می شود که ضریب رگرسیون

فرین صیدی و همکاران: ارزیابی مدل رابطه بین سرمایه های روانشناختی و بخشایش با تحمل پریشانی در زوجین دچار خیانت ...

آن، ضرورت شناسایی عوامل حمایتی، وجود دارد. بر این اساس هدف پژوهش حاضر ارزیابی مدل رابطه بین سرمایه روانشناختی و بخشایش با تحمل پریشانی، به واسطه گری انعطاف پذیری شناختی و ادراک استرس بود. در همین راستا، یافته‌های پژوهش حاضر را از دو حیث می‌توان مورد بررسی قرارداد. نخست، یافته‌های حاصل از مسیرهای مستقیم که به بررسی نقش سرمایه روانشناختی و بخشایش بر تحمل پریشانی، قابل گزارش و تبیین است. دوم تأثیری که سرمایه روانشناختی و بخشایش از طریق انعطاف‌پذیری شناختی و ادراک استرس بر تحمل پریشانی دارند. از آنجا که نتایج مربوط به شاخص‌های برازندگی مدل نهایی پژوهش در جدول شماره ۳ گزارش شد، می‌توان گفت مدل نهایی از برازش مناسبی برخوردار بود. لذا برطبق نتایج ضرایب همبستگی بین متغیرها در شکل شماره ۲، می‌توان گفت اثر انعطاف‌پذیری بر تحمل پریشانی حدود ۰/۲۷ بود که این همبستگی بر طبق ضرایب رگرسیون در جدول ۴ معنادار بود. بدین معنی که با افزایش انعطاف‌پذیری، تحمل پریشانی زوجین نیز افزایش می‌یابد.

این یافته همسو با یافته‌های پژوهشگران دیگر همچون (احمدی و همکاران، ۱۳۹۷؛ مور و آدام، ۲۰۰۹)؛ می‌باشد؛ که نشان داده‌اند سرمایه روانشناختی و مؤلفه‌های آن با انعطاف‌پذیری شناختی همبستگی معناداری دارد. همچنین در این رابطه خدابخشی کولایی، میرحسینی، فلسفی نژاد و ثناگو (۱۳۹۷) بیان می‌کنند که نتایج پژوهش

روانشناختی بر انعطاف‌پذیری شناختی است. همچنین همبستگی بین انعطاف‌پذیری با تحمل پریشانی ($r=0/34$) نیز در سطح ($p<0/001$) معنادار بوده است. این نتیجه بیانگر نقش غیرمستقیم سرمایه روانشناختی از طریق انعطاف‌پذیری بر تحمل پریشانی بوده است. اثر مستقیم سرمایه روانشناختی بر تحمل پریشانی به مقدار ($r=0/345$) در سطح ($p<0/001$) معنادار بود.

در مسیر دیگر مدل ارائه شده در شکل ۲ که نقش بخشایش و ادراک استرس ترسیم شده بود، ضرایب مربوط به آنها در ردیف چهارم، پنجم و ششم جدول ۴ گزارش شده است. همچنان که مشاهده می‌شود اثر مستقیم بخشایش بر تحمل پریشانی به مقدار ($r=0/217$) در سطح ($p<0/001$) معنادار بود. همچنین اثر مستقیم بخشایش بر انعطاف‌پذیری به مقدار ($r=0/139$) در سطح ($p<0/001$) معنادار بود. این یافته نشانگر نقش واسطه‌ای انعطاف‌پذیری بین بخشایش و تحمل پریشانی است. درحالی‌که رابطه بین بخشایش و ادراک استرس به مقدار ($r=-0/094$) در سطح ($p<0/086$) معنادار نبود. رابطه استرس ادراک شده و تحمل پریشانی نیز با مقدار ($r=-0/060$) در سطح ($p<0/301$) معنادار نبود.

نتیجه‌گیری و بحث

مرور نتایج تحقیقات پیشین نشان می‌دهد که موضوع خیانت زناشویی از عوامل گوناگونی تأثیر می‌پذیرد. در نتیجه بخاطر پیچیدگی پیامدهای

۱۳۹۷) نشان داده است که سرمایه های روانشناختی با انعطاف پذیری شناختی برای مقابله با موقعیت های تنش زا در ارتباط است.

در جمع بندی مطالب فوق می توان گفت که انعطاف پذیری شناختی و مؤلفه های آن با تحمل پریشانی رابطه مثبت معناداری داشتند که بر اساس آن می توان انعطاف پذیری شناختی را به عنوان واسطه اثر سرمایه های روانشناختی بر تحمل پریشانی زوجین دچار خیانت زناشویی تأیید کرد. بر این اساس، نقش واسطه ای و تسهیلگر انعطاف پذیری شناختی تأیید شد.

درحالی که نقش استرس ادراک شده بر تحمل پریشانی، به عنوان واسطه، معنادار نبود. زیرا اثر سرمایه های روانشناختی بر استرس ادراک شده فقط ۰/۰۵- و اثر بخشایش نیز فقط ۰/۱۱- بود که هیچکدام معنادار نبوده و مجموع اثر آنها بعد از تجمیع همپوشی آنها به ۰/۰۶- رسیده است. درحالی که اثر مستقیم سرمایه های روانشناختی بر تحمل پریشانی برابر ۰/۳۳ و اثر مستقیم بخشایش برابر ۰/۲۴ بود که هر دو ضریب معنادار بودند. بر این اساس اثر منفی استرس ادراک شده بالا، مانع از انتقال اثر مثبت سرمایه های روانشناختی و بخشایش بر تحمل پریشانی شده است. در تبیین اثر غیرمعنادار ادراک استرس بر تحمل پریشانی می توان چنین استدلال کرد که چون بیشتر متغیرهای مدل پژوهش، از جمله ویژگی مثبت روانی تلقی می شوند، در نتیجه اثر آنها بر بهبود تحمل پریشانی، بیشتر و بارزتر از استرس ادراک شده که متغیری منفی هست، می باشد. از طرف دیگر در تبیین عدم معناداری رابطه بین استرس

های پیشین (برگیم و دیگران^۱، ۲۰۱۵) نشان داده است که برخورداری از سرمایه روانشناختی، افراد را قادر به رویارویی بهتر در برابر موقعیت های استرس زا، می نماید تا کمتر دچار تنش شده و در برابر مشکلات از توان بالایی برخوردار باشند. بر این اساس سرمایه روانشناختی بر تحمل پریشانی اثر مستقیم دارد (زارعان و لطیفی، ۲۰۲۰).

تبیین نقش انعطاف پذیری روانشناختی بر اساس مبنای نظری مربوط به نظر مور و آدام (۲۰۰۹) اینچنین قابل استدلال است که چون انعطاف پذیری شناختی به معنای توانایی تغییر تفکر فرد از موقعیت های قدیمی به موقعیت های جدید، و همچنین سازگاری و انطباق یافتن با موقعیت های جدید می باشد، که افراد دارای توانایی تفکر انعطاف پذیر، از توجهات جایگزین استفاده می کنند، به صورت مثبت چارچوب فکری خود را بازسازی می کنند و موقعیت های چالش انگیز یا رویدادهای استرس زا را می پذیرند. لذا می تواند بر تحمل پریشانی تأثیر مثبت گذاشته و همچنین اثر سرمایه روانشناختی را بر تحمل پریشانی تسهیل نماید. زیرا از آنجا که انعطاف پذیری روانشناختی به معنای توانمندی بیشتر برای ارتباط با لحظه اکنون و نیز تغییر در رفتار برای انطباق با زمان حال، می باشد، لذا با سرمایه روانشناختی و ابعاد آن همچون خوش بینی، امیدواری، خودکارآمدی و تاب آوری همبسته است (رویز و دیگران، ۲۰۱۳) و اثر آنها را بر تحمل پریشانی تسهیل نماید. در این راستا تحقیقات (زنکنه پارسا، ۱۳۹۹؛ احمدی و دیگران،

1. Bergheim K., Nielsen M., Mearns K., & Eid, J.

فرین صیدی و همکاران: ارزیابی مدل رابطه بین سرمایه های روانشناختی و بخشایش با تحمل پریشانی در زوجین دچار خیانت ...

انجام شد، لذا با توجه به ساختار گروه نمونه، نمی‌توان نتایج را به کل ایران تعمیم داد. زیرا نمونه ما اختصاص مکانی به شهر تهران با فرهنگ التقاطی آن دارد. همچنین ناتوانی در کنترل اثر عوامل جمعیت شناختی زوجین دچار خیانت زناشویی، که می‌تواند میزان پریشانی و استرس زوجین دچار خیانت را متأثر سازد، بیانگر این است که نمی‌توان تحمل پریشانی را در همه زوجین کاملاً یکسان فرض کرد.

بر اساس محدودیت های پژوهش پیشنهادات پژوهشی در راستای تعمیم پذیری نتایج، در کل جامعه ایران پیشنهاد می‌شود. همچنین پیشنهاد پژوهش در راستای تکرار مدل پژوهش حاضر با کنترل اثر عوامل جمعیت شناختی ارائه می‌شود. از لحاظ کاربردی نتایج این پژوهش علاوه بر رفع خلاء پژوهشی، می‌تواند تأثیرات کاربردی در کمک به نهاد خانواده و کاهش آسیب‌های مرتبط با خیانت زناشویی در جامعه داشته باشد.

تضاد منافع:

در این مطالعه هیچ‌گونه تضاد منافع بین مؤلفان وجود نداشت. این مقاله از پایان‌نامه دکتری استخراج شده است.

تشکر و قدردانی:

در پایان، پژوهشگران وظیفه‌ی خود می‌دانند تا از تمامی آزمودنی‌ها، کمال تشکر و قدردانی را به عمل آورند.

ادراک شده و تحمل پریشانی بر طبق نظریه تبادلی استرس و مقابله، می‌توان گفت که چون ادراک استرس تحت تأثیر رابطه بین فرد و محیط می‌باشد، لذا منابع استرس، گسترده و پراکنده است، در نتیجه تحت تأثیر عوامل گوناگون درونی و بیرونی می‌تواند باشد و اثر مستقیم از بخشایش و سرمایه روانشناختی نپذیرد. زیرا بر طبق الگوی تبادلی استرس، که گاهی به صورت الگوی شناختی/تبادلی/پدیدارشناختی استرس نام گذاری می‌شود، تاکید بر عنصر شناختی، بیانگر آن است که تفکر، حافظه، معنا و اهمیت رخدادها در تعیین ادراک فرد از استرس و مقابله با آن، به مثابه عوامل میانجیگر اصلی و عوامل علی بی‌واسطه قلمداد می‌شوند، که شاید این ویژگی مانع از تأثیرپذیری ادراک استرس بوسیله بخشایش و سرمایه روانشناختی باشد. در نتیجه ادراک استرس به طور همزمان از طریق ادراک مطالبات محیطی و منابع فردی تعیین می‌شوند.

در جمع‌بندی مطالب فوق می‌توان گفت که بخشایش و سرمایه های روان شناختی با انعطاف پذیری شناختی و تحمل پریشانی رابطه معناداری نشان داد که بر اساس آن می‌توان گفت مدل پژوهش بر ارزش داشته و تأیید شد. در نتیجه می‌توان انعطاف‌پذیری روان‌شناختی را واسطه بین سرمایه روان‌شناختی و بخشایش با تحمل پریشانی زوجین دانست.

از محدودیت‌های این پژوهش شامل محدودیت مکانی و زمانی بود که با نمونه‌ای از زوجین شهر تهران در طی نیمه اول سال ۱۳۹۸

منابع

- احتشام زاده، پ.، احدی، ح.، عنایتی، م.، و حیدری، ع. (۱۳۸۹). ساخت و اعتبار مقیاسی برای سنجش بخشودگی بین فردی. *مجله روان پزشکی و روان شناسی بالینی ایران*، ۱۶، ۴ (۶۳): ۴۴۳-۴۴۵.
- خدابخشی کولایی، آ.، میرحسینی، س.، فلسفی نژاد، م.، ثناگو، ا. (۱۳۹۷). بررسی تفاوت سرمایه روان شناختی و تحمل پریشانی در زنان یائسه با و بدون نشانگان افسردگی. *توسعه پرستاری در سلامت*. ۹ (۱): ۷۹-۸۸.
- احمدی، ن.، چالاک، م. ا.، تشان، ن.، و مصطفایی، ع. (۱۳۹۷). بررسی رابطه سرمایه روان شناختی امیدواری، خوش بینی، انعطاف پذیری با رضایت زندگی در بین میان سالان. *ششمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی، تهران*.
- زنگنه پارسا، ف. (۱۳۹۹). *آزمایش مدل رابطه بین سرمایه روان شناختی و باورهای فراشناختی با تحمل پریشانی زوجین دچار پیمان شکنی زناشویی به واسطه انعطاف پذیری شناختی و ارزیابی شناختی*. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال. دانشکده علوم انسانی. رشته مشاوره. به راهنمایی دکتر محمدباقر حبیبی.
- بهادری خسروشاهی، ج.، هاشمی نصرت آباد، ت.، و بابا پور خیرالدین، ج. (۱۳۹۱). رابطه سرمایه روان شناختی با سرمایه اجتماعی دانشجویان دانشگاه تبریز. *مجله تخصصی پژوهش و سلامت*
- مرکز تحقیقات توسعه اجتماعی و ارتقای سلامت گناباد. ۲ (۱): ۵۳-۱۴۵.
- تقی زاده، م. ا.، و فرمانی، ا. (۱۳۹۲). بررسی نقش انعطاف پذیری شناختی در پیش بینی نومییدی و تاب آوری در دانشجویان. *فصلنامه روان شناسی شناختی*. ۱ (۲): ۳۳-۲۱.
- جمشیدی بورخانی، ز. (۱۳۹۵). *رابطه بین توجیه روابط فرا زناشویی و سبک های عشق ورزی در زنان متأهل شهر کرج، نخستین همایش جامع بین المللی روان شناسی، علوم تربیتی و علوم اجتماعی*. تهران.
- زارع، ح.، عبدالله زاده، ح.، برادران، ح. (۱۳۹۷). *مقیاس های اندازه گیری در روان شناسی شناختی*. تهران، انتشارات آبیژ.
- صادقی، م.؛ و کریمی، فاطمه. (۱۳۹۷). بررسی اثربخشی آموزش سرمایه روان شناختی بر انعطاف پذیری شناختی و تاب آوری افراد معتاد، *اعتیاد پژوهی*. ۱۲، ۴۸ (۱): ۵۶-۴۲.
- کرد زنگنه، م. (۱۳۹۴). *پیش بینی رضایت شغلی بر اساس ترس از ارزیابی مثبت و منفی و تحمل پریشانی*. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد رودهن، دانشکده روان شناسی.
- یوسفی نژاد، ا.، صف آرا، م.، سلم آبادی، م. (۱۳۹۸). نقش بخشش و تحمل پریشانی بر رضایت زندگی سالمندان شهر قزوین. ۶، ۶ (۲): ۴۷-۴۱.

- Journal of Social and Clinical Psychology*, 26(2): 199-217.
- Avey, J.B., Luthans, F., & Youssef, C.M. (2010). The additive value of positive psychological capital in predicting work attitudes and behaviors. *Journal of management*, 36(2): 430-452.
- Bendixen, M., & Kennair, L.E.O. (2017). Advances in the understanding of same-sex and opposite-sex sexual harassment. *Evolution and Human Behavior*, 38(5): 583-591.
- Bergheim, K., Nielsen, MB, Mearns, K., & Eid, J. (2015). The relationship between psychological capital, job satisfaction, and safety perceptions in the maritime industry. *Safety Science*, 74: 27-36.
- Chi, P., Tang, Y., Worthington, E.L., Chan, C.L., Lam, D.O., & Lin, X. (2019). Intrapersonal and interpersonal facilitators of forgiveness following spousal infidelity: A stress and coping perspective. *Journal of clinical psychology*, 75(10): 1896-1915.
- Cohen, S., Gottlieb, B.H., & Underwood, L.G. (2000). Social relationships and health. In Cohen, L.G. Underwood, & B. H. Gottlieb (Eds.), *Social support measurement and intervention* (pp. 3-25). New York: Oxford University Press.
- Dennis, J.P., & Vander Wal, J. S. (2010). The cognitive flexibility inventory: Instrument development and estimates of reliability and validity. *Cognitive Therapy Research*, 34: 241-253.
- Doorley, J.D. Kashdan, T.B. Alexander, L.A. Blalock, D.V. & McKnight, P.E. (2019). Distress tolerance in romantic relationships: A daily diary exploration with methodological considerations. *Motivation and Emotion*, 43(3), 505-516.
- Fife, S.T., Weeks, G.R., & Stellberg-Filbert, J. (2013). Facilitating forgiveness in the treatment of infidelity: An interpersonal model. *Journal of Family Therapy*, 35(4): 343-367.
- Fincham, F. D., Hall, J., & Beach, S.R. (2006). Forgiveness in marriage: current tatus and future directions. *Family Relations Journal*, 55: 415-427.
- Harris, A.L. (2018). *Testing the Moderating Effect of Belief in a Just World on Perceptions of Engagement in Infidelity* (Doctoral dissertation, Saint Louis University).
- Johnson, C.B. (2014). *The roles of commitment and attributions on uninvolved partner responses to imagined sexual infidelity* (Doctoral dissertation).
- Keough, M.E., Riccardi, C.J., Timpano, K.R., Mitchell, M.A. & Schmitz, N.B. (2010). Anxiety symptomology: The association with distress tolerance and anxiety sensitivity, *Behavior therapy*, 3(41): 567-574.
- Lazarus, R. S. & Folkman, S. (1998). *Stress, Appraisal and coping*, New York: Springer.
- Leach, M.M., & Lark, R. (2004). Dose spirituality adds to personality in the study of trait forgive-ness? *Personality and Individual Differences*, 37 (1): 147-156.
- Leyro, T.M. Zvolensky, M. J. & Bernstein, A. (2010). Distress tolerance and psychopathological symptoms and disorders: a review of the empirical literature among adults. *Psychological bulletin*, 136(4): 576-581.
- Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B., & Norman, S. M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel psychology*, 60(3), 541-572.
- Luthans, F. & Youssef-Morgan, C.M. (2017). Psychological capital: An evidence-based positive approach. *Annual Review of Organizational*

- Psychology and Organizational Behavior*, 4, 339-366.
- McQuaid, J.R., Monroe, S.M., Roberts, J.E., Kupfer, D.J., & Frank, E. (2000). A comparison of two life stress assessment approaches: Prospective prediction of treatment outcome in recurrent depression. *Journal of Abnormal Psychology*, 5, 109: 787-791.
- Moore, A. & Adam, P. (2009). Meditation, mindfulness and cognitive flexibility. *Consciousness and cognition*, 18(1), 176-186.
- Munsch, C.L. (2015). Her support, his support: Money, masculinity, and marital infidelity. *American Sociological Review*, 80(3), 469-495.
- Nussbaum, MC. (2016). *Anger and forgiveness: Resentment, generosity, justice*: Oxford.
- Octaviana, B.N. & Abraham, J. (2018). Tolerance for Emotional Internet Infidelity and Its Correlate with Relationship Flourishing. *International Journal of Electrical and Computer Engineering (IJECE)*, 8(5), 3158-3168.
- Olson, D.H. (2000). Circumplex model of marital and family systems. *Journal of family therapy*, 22(2), 144-167.
- Pearce, C. (2015). *Temperament, emotion regulation, and distress tolerance as related correlates of psychological symptoms*.
- Ruiz, F.J. Luciano, C. Cangas, A.J. & Beltrán, I. (2013). Measuring experiential avoidance and psychological inflexibility: The Spanish version of the Acceptance and Action Questionnaire-II. *Psicothema*, 25(1), 123-129.
- Shorey, R.C. Strauss, C. Elmquist, J. Anderson, S. Cornelius, T.L. & Stuart, G. L. (2017). Distress tolerance and intimate partner violence among men in substance use treatment. *Journal of family violence*, 32(3), 317-324.
- Simons, J.S. & Gaher, R.M. (2005). The distress tolerance scale: Development and validation of a self report measure. *Motivation and Emotional*, 20(9), 83-102.
- Worthington, J.r, E.L. (Ed.). (2007). *Handbook of forgiveness*. Routledge.
- Zarean, F., & Latifi, Z. (2020). The effectiveness of self-healing (the healing codes) training on psychological capital and distress tolerance in women with addicted husbands. *Current Psychology*, 1-9.
- Zhou, H., Peng, J., Wang, D., Kou, L., Chen, F., Ye, M., & Liao, S. (2017). Mediating effect of coping styles on the association between psychological capital and psychological distress among Chinese nurses: a cross-sectional study. *Journal of psychiatric and mental health nursing*, 24(2-3), 114-122.